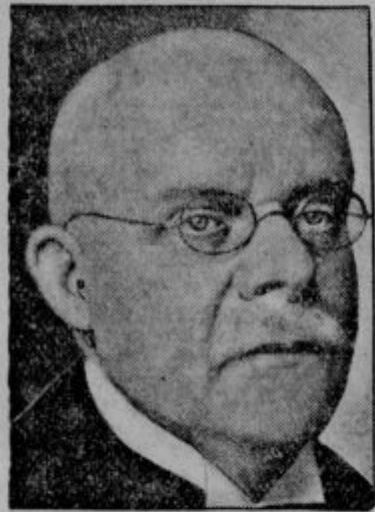

Zlata pravljica

Mehikanska vlada je objavila uradno poročilo o pravljicnih zakladih, ki jih je poleti našel arheolog Caso na planoti Monte Albano blizu mesta Oaxaca. Caso, ki je po naročilu državnega muzeja razkopaval miksteške grobove, je popolnoma slučajno našel na pravljico iz 1001 noči. Miksteški, nekdanji prebivalci sedanje Meksike, so tja dospeli v prazgodovinskem času in morebiti iz Azije. Naselili so se poleg dosedanjih prebivalcev Zapotekov in poznejših Astekov. Slednji so nam najbolj znani kot žrtve Corteza, ki je okoli leta 1520 razrušil njih državo. Asteki so stalno napadali Miksteke in jih prav pred prihodom Špancev v Ameriko končno veljavno podvržili. Grob desetorice miksteških glavarjev je bil tako spretno zakrinkan, da so ga našli raziskovalci samo slučajno. Vrata so bila zazidana z veliki okroglim kamnom,

Dr. Viljem Marx — sedemdesetletnik. Državni kancier od 1923—1924 in od 1926—1928 dr. Marx, bo dopolnil 15. januarja sedemdeseto leto svojega življenja. Politično pripada centru, katerega zastopnik je bil od leta 1899 v pruskem deželnem zboru. Leta 1925 je kandidiral za državnega predsednika, podlegel pa je v dvoboju s — Hindenburgom.

ki se je zdel naraven del skalnate stene. Naši podatki o južno-ameriški zgodovini so preskromni, da bi bilo mogoče točno določiti starost groba. Vendar mislijo znanstveniki, da so zazidali noter zadnjega izmed pokopanih knezov najmanj pred 500 leti. Ko je vstopil Caso na čelu svojih delavcev v grobnico, je vsem ušel presenečen klic. Zagledali so res čudežno sliko. Električna luč njihovih svetilj je lesketajoče odbijala in se drobila v neštevilnih okrasih, ki so kakor mreža pokrivali stene in strop. In vsi vzorci so bili iz čistega, brezprimesnega zlata, po katerem so bili posejani neštevilni dragulji: veliki, prozorni briljanti, modrikasti ametisti, krvavi rubini in zelenkasti diamanti. Malokateri draguljar ima toliko bogastva, kakor ga je nakopičenega v tem 8 m dolgem, 2 m visokem in 3 in pol m širokem skalnatem grobu. Niti Tutankamonovi zakladi niso bili tako nepregledni. V odprtih krstah, ki so iz plemenitega črnega granita, so ležali okostnjaki z zlatimi kronami. Poleg krst so stale velike skrinje z neštevilnimi diamantnimi ogrlicami. Kakor velik oreh debeli briljanti — edinci so krasili zlate prstane in obročke. Tudi umetne vaze iz zlata, oniksa in kristala so bile napolnjene z velikanskimi neprecenljivimi obeski, zlatimi orli, nefritovimi kipi in bajnimi biseri. Več deset delavcev je tekoma enega tedna prenašalo te zaklade v neštevilnih zabojih na tovrstne avtomobile, ki so vse odpeljali v zakladnico podružnice državne banke v Oaxaki. Nekateri ameriški znanstveniki mislijo, da je odkril Caso Eldorado, ono pravljico zlato deželo, ki je dala toliko pravljice. Španski osvojevalci so nekoč poklali visoko število Astekov, da bi zvedeli o zakladu, a vse je bilo zaman. Toda danes se raziskovalci manj zanimajo za dragocenosti kakor za velikanske, neumrljive hierogliffe, s katerimi so poslikane stene grobnice. Zdaj so fotografirani in sčasoma bodo morebiti pojasnili zgodovinsko skrivnost stare Meksike. Kakor vedno, je obudil ta velik uspeh vneto drugih raziskovalcev. Madridski dnevniki poročajo, da je dospela v Valparaiso dobro opremljena skupina angleškega raziskovalca Williama Walkerja. Napolnila se je po sledovih Pissarra, ki je v letih 1532-37 podvržl »zlato deželo« Peru in zasenčil Cortezove milijone. Walker boče preiskati velike podzemeljske hodnike

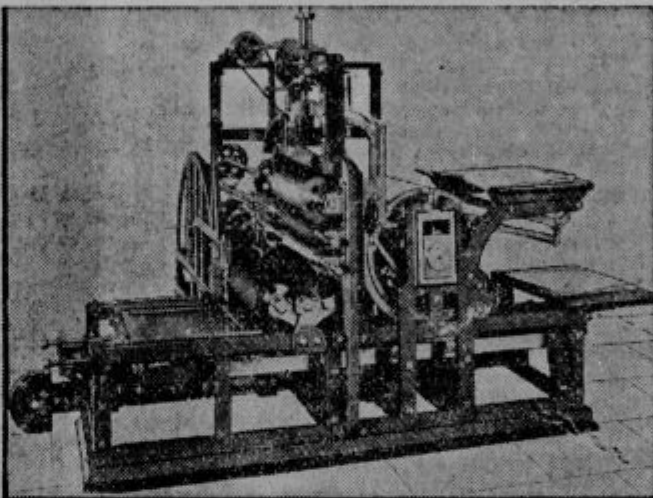
kraljev Inkov, o katerih kroži veliko število pravljicnih izročil. Indijanci pripovedujejo, da so zakopani v votlinah neštevilni zakladi. Skrivnostni hodniki leže baje v gorovju Morru blizu pristanišča Arica ob stiku Peruja in Chileja. Pripoveduje se, da je nekoč vodil najdaljši predor od morske obale naravnost v zagorje v staro prestolico Inkov Kusko (Cuzco). Na ta način so dobivali kralji dnevno svežo morsko ribo in tudi poročila primorskih oblasti. Ko so se pa izkrcali Španci in pričeli ogrožati indijanske države, so baje delavci ponoči zasuli hodnike, da bi osvojevalcem otežili prodiranje v notranjost dežele. William Walker pravi, da je našel in prečital neke stare listine, ki točno ugotavljajo ležišče in smer hodnikov. Zadnji iskalec zakladov so zaman poskušali srečo v XVI. stoletju. Francoski admiral Bongainville se je takrat zasidral v Ariki in mesec dni stikal po gorovju brez vsakega uspeha. Walker si je nabavil sodobno tehnično opremo z motornimi svetri in najel več domačih vodnikov, da bo smoteno preiskal vso planoto Morro. O Walkerju še nimamo nadaljnjih poročil, a dr. Alphonso Caso v Meksiki ima slej ko prej veliko srečo. Dne 12. decembra je zopet našel v Oaxaki podzemeljske krasne stopnice iz rožnatega marmorja. Pripljale so raziskovalce do zapetih bronastih vrat, ki morebiti zopet skrivajo zaklade nekdanjih knezov Mikstekov. To pot so naročili v Oaxako filmske aparate, ki bodo posneli vse podrobnosti razkopavanja.

Brezposelna Nemčija

V decembru je po računih poklicanih uradov naraslo število brezposelnih delavcev v Nemčiji za 250.000 oseb. Skupno število, ki ga izkazuje uradna statistika, se torej glasi: 5 milijonov 600.000 brezposelnih. Toda če prištejemo k tem še neprijavljene, nepoznane brezposelne, ki jih je širni Nemčije do 2.500.000, potem se giblje dejansko število brezposelne Nemčije okrog 8 milijonov ljudi. In vendar pišejo nekateri listi, da brezposelni padajo, dobri časi se vračajo...

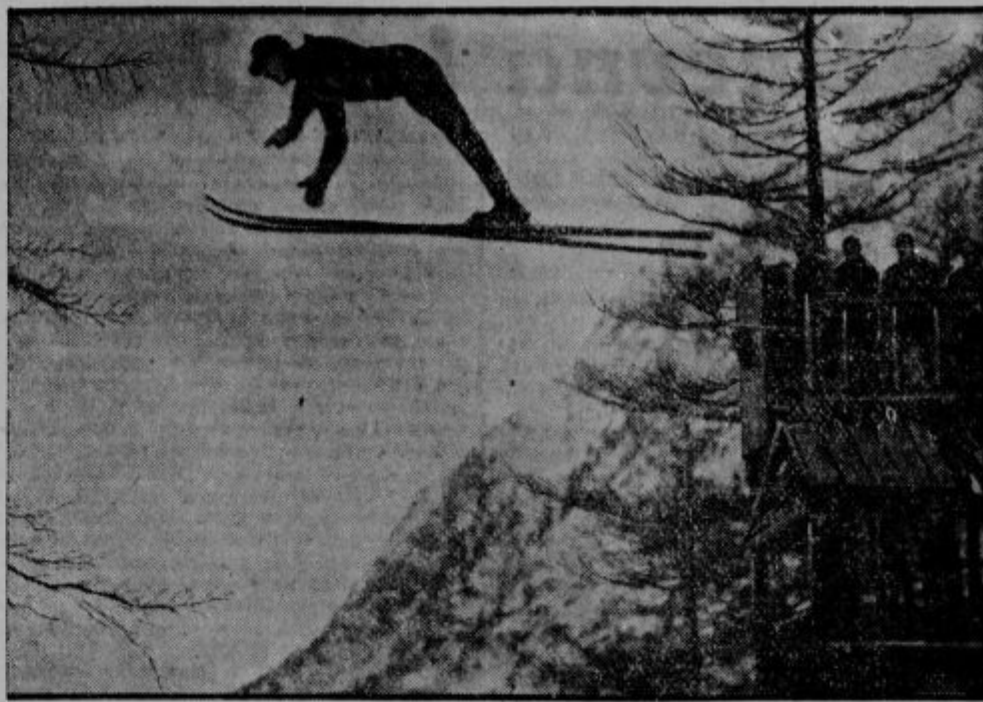
Friderik König, ki je izumil prvi brzotiskarski stroj, je umrl pred 100 leti, 17. januarja leta 1833. Ta mož je tudi ustanovitelj slovite strojne tovarne König & Bauer pri Würzburgu, ki ima še danes visoko veljavo. — Desno: Brzotiskarski stroj, ki ga je König leta 1811 izumil; ta ima odličilen pomen predvsem za časopisje.

Arhitektura ptic

Do malega vsi arhitekti našega časa bi se mogli sramovati pred izrednim gradbenim talentom nekaterih ptic. Posebej moramo na tem mestu imenovati neko močvirnico, ki živi v južni Arabiji, srednji Afriki in na Madagaskarju, a ima latinsko ime Scopus umbretta. Po načinu življenja je dokaj podobna našim močvirnicam, kakor štorčiji, čaplji itd., medtem ko je po zunanosti slična precej našemu škrokarju, le da ni povsem črna.

Po gradbi gnezda je ta ptica brez pretiravanja pravi virtuoz med ostalimi živalsko-arhitektonskim svetom. Njeno gnezdo je strjena masa vej in ilovice, dva metra široka in blizu toliko visoka. Da je ta zgradba močna, priča dejstvo, da je človek po njej brez bojzani skakal, ne da bi en sam omet s sten padel. Notranjščina trdnjave se delj v predsojbe, jedilnico in spalnico. Vse to je gladko urejeno in prostrano. Samo vhodi so tako nizki, da more le ptič skozi. Spalnica je največja in tu ležajo same jaje. Ta je vzvišena nad ostalimi prostori, to zato, da v slučaju dežja voda takoj izteče iz te sobe.

Švicar Chigogna ob prekrasnem skoku v daljavo 72 m, kateri se mu je posrečil v Pontresini (Engadina). Ta skok je najdaljši doslej v zimski sezoni 1932/33.

Maščevalni slon

Arnaldo Cipolla, ki je napravil ob gornjem Nilu znanstveno potovanje, pripoveduje v turinški »Stampa« sledeč dogodek o maščevalnosti afriškega slona:

Eden izmed lovcev na slone je pravil nekega dne tovarišem zgodbo o slonu, v katerega je pognal več streliv, toda noben mu ni škodoval. Vendar je razpisal nagrado vsem najditeljem tega slona če bi morebiti kje izkervavel. Toda slona ni nihče videl. Minula so tri leta. Isti lovec se odpravi s svojim sinom na lov. Toda kako presenečenje, ko nenadno obstane pred slonom, ki ga je pred tremi leti obstrelil. Znova ustrelil in hkrati zakriči sinu, naj se skrije. Sin pa se ne gane, marveč ustrelil trikrat v slona. Kljub težkim ranam je ostal slon še zmerom pokonci in strmel v starega lovca. Spoznal ga je. Skočil je proti njemu, ga zmečkal in vrgel pred noge sinu, kateremu pa ni ničesar žalega storil, marveč se je obrnil in krvaveč zdirjal v divjino.

Proti

V Latviji je bil te dni uveden davek na rdeče barvilo ustnic in sicer za 30 odstotkov prodajne cene. Sklepu so v parlamentu vsi pritrdili. En edini glas je bil proti. In ta glas je dala edina ženska — parlamentarka.

Očala, ki dajo slepcu vid... Teleskopična očala, ki jih je newyorški zdravnik dr. William Feinbloom po sedemletnih preizkusih izumil, vrnejo celo slepcem z dvoodstotno vidno razločnostjo delni vid. Dvoodstotna vidnost velja pri okulistih za popolno slepoto.

Anekdota

Paderewski, slavni poljski virtuoz na klavirju in prvi predsednik sedanje poljske republike, je pravil nekoč svojemu učencu o Chopinovem preludiju, ki je poln nesrečne ljubezni. Komaj pa je učenec začel igrati, že ga zagradi Paderewski za rame in vikne:

»Nehajte! Vi točete tako, ko da ni posvečen preludij deklici, marveč tašči!«

*

Prišel je mož z dežele v mesto, kjer je zgubil sleherno orientacijo. Obrne se torej k nekemu gospodu s vprašanjem:

»Oprostite, gospod, že dve uri iščem to in to ulico, a nikakor je ne najdem.«

»Oprostim,« odvrne gospod in gre dalje.

*

Neki tujec, elegantno oblečen, stopi na pokopališče vlemesta in si ogleduje dragocene marmornate spomenike. K njemu stopi pokopališki vratar in ga vpraša:

»Želite morda, gospod, da okrasim grob?«

»Ne, ljubi moj! Ljudje, katerih grobove bi rad okrasil, žal še vsi žive...«

Kraljica Elena (Italija), ki bo prešla v letošnjem svetem letu od papeža zlato rožo.

Milo posameznih držav

Po najnovejši statistiki, ki je bila nedavno objavljena, je svetovna poraba mila med posameznimi državami sledeča: V Nemčiji pride na vsako glavo letno 10 kg mila, v Angliji 9 in pol kilogramov, v Franciji 9 kg, v Švici 8, na Poljskem 5 kg, na Češko-slovaškem 4 in pol kg, v Španiji 4,2 kg, v Italiji 3 in pol kg. Če sodimo po milu, je Nemčija najčistejša država.

Najnižje temperature

Absolutna ničla je v temperaturi pri minus 273 stopinj Celzija. Po profesorju Eddingtonu vlada v vesemirju temperatura, ki je prav blizu absolutni ničli, namreč 269,8 stopinj Celzija. Najnižjo temperaturo so dosegli pred nekaj leti v laboratoriju leidenske univerze in sicer minus 271,9 stopinj Celzija. Helij preide pri temperaturi minus 268 stopinj Celzija iz plinovitega v tekočo položaj.

Kitajski begunci s culami. Napad Japoncev na Džehol je prisilil obmejne prebivalce k begu. Saj je sam Shanhaikwan plačal radi bombardiranja v enem samem dnevu do 1700 življenj.

Bilanca gospodarske krize

12 milj. delovnih dni izgubljenih

Pri OUZD v Ljubljani so zavarovani, kakor znano, načelno samo obrtni in industrijski delavci Dravske banovine brez rudarjev, brez železničarjev, brez poljedelskih delavcev, brez privatnih uradnikov in končno brez državnih in javnih uradnikov. Statistika OUZD-a, katero v naslednjem navajamo, se nanaša torej samo na našo obrt in industrijo. Veljino gospodarske krize kaže sledeča tabela o številu zavarovancev, njihovih plačah itd.

	leta 1932	Padec od 1931
članov	77.653	14.195
povpr. dnev. zav. mezda D 24.38		1.83
celokupna dnevna zav. mezda v tisočih Din	1.893	514
bolnikov	1.734	525
odstotek bolnikov	2.23%	0.23%

Zmanjšanje števila zavarovanih delavcev za 20.035 odgovarja povečanju skupne brezposelnosti za več kot 20%. Vsaki peti delavec je torej popolnoma brezposeln. Kako velika je delna (skrajšanje delavnega časa, prisilno praznovanje itd.) iz statistike OUZD-a ni razvidno, vendar jo moramo ceniti približno tako visoko kot to'ralno, ako ne višje.

Vsled totalne brezposelnosti smo izgubili v dveh letih gospodarske krize nad

12.000.000 delovnih dni.

Število moških popolnoma brezposelnih (brez prirodnega prirastka prebivalstva) znaša 16.543, ženskih pa samo 3.492. Na eno reducirano žensko odpade povprečno skoraj pet moških redukcij. Vzrok je cenejša delavna moč ženske, dasiravno moški, ki so pretežno družinski očetje, redukcije težje občutijo.

Povprečna dnevna zavarovana mezda, katere odgovarja približno faktičnemu dnevnemu zaslužku povprečnega delavca, je padla v dveh letih gospodarske krize pri:

moških za 1,78 Din (v odstotkih za 6.05%)
ženskah za 1,60 Din (v odstotkih za 7.86%)
Skupaj za 2,07 Din (v odstotkih za 7.83%).

Faktičen padec povprečnega delavskega zaslužka je v relativnem pogledu radi nepravilnega prijavljanja od nekaterih delodajalcev je ceniti na najmanj 10%.

Zanimiva je ugotovitev, da je relativni padec povprečno zavarovane mezde pri ženskih delavcih skoraj za tretjino večji nego pri moških. Značilno obeležje gospodarske krize je torej dejstvo, da so podjetniki v prvi vrsti odpuščali moške delavce, ženskemu pa v prvi vrsti krajšali plače.

Celokupna dnevna zavarovana mezda, katere odgovarja približno faktičnemu enodnevemu zaslužku vseh delavcev, zavarovanih pri OUZD-u, je padla v dveh letih za okroglo 691.000 dinarjev. To pomeni, da je zavarovano delavstvo izgubilo v dveh letih gospodarske krize na zaslužku skoraj

pol milijarde dinarjev.

Celokupna zavarovana mezda služi kot osnova za odmero prispevkov socialnega zavarovanja. Sami bolniški prispevki OUZD-a bi pri neopremenjenem tarifu 6% padli tekom dveh let za ca 26.000.000 Din. — Radi povišanja prispevnega tarifa od 6 na 6,5% s 1. decembrom 1931 znaša izguba na bolniških prispevkih OUZD-a okroglo 23.000.000 Din.

Prispevki za nezgodno zavarovanje so padli v dveh letih gospodarske krize približno za 6.500.000 Din.

Vsled tako velikega zmanjšanja dohodkov je bilo naše socialno zavarovanje prisiljeno povzročit povišanja tarifov izvesti tudi skrajšanje bolniške podporne dobe pri obolenjih od 52 tednov na 26 tednov in pri porodniških slučajih pa od maksimalnih štirih mesecev na maksimalnih 12 tednov. Tako se je dnevni stalež oskrbovanih bolnikov OUZD-a zmanjšal za 757 oseb ali 30%. (20% pade na manjši stalež zavarovancev in 10% pa na skrajšanje bolniške podporne dobe in rigoroznejšo zdravniško službo). Padec odstotka bolnikov za 0,32% ne pomeni torej izboljšanja zdravstvenega stanja zavarovanih delavcev.

Vsi gornji podatki temelje na predpostavki, da je bilo leto 1930 v gospodarskem pogledu normalno. V resnici se je pa začela kriza že v sredini leta 1930, akoravno z relativno slabo silo. Ako pa upoštevamo povrh te okolnosti še dejstvo, da bi v slučaju, če do krize ne bi prišlo, članstvo OUZD-a napredovalo letno za ca 6.000 delavcev, v dveh letih torej za 12.000 delavcev, potem moramo gornje številke še neprimerno povečati. Z naraščanjem števila zavarovancev je napredovala namreč tudi povprečna zavarovana mezda letno za ca 5%.

Statistika OUZD-a v Ljubljani je torej brez dvoma najbolj objektivno in najbolj precizno ugotovila veljino gospodarske krize. Čutimo, da je že vsepovsod v našem gospodarskem življenju nastopila takozvana faza »zastoj« meste faze »progresivnega padanja«, katerega imenujemo v konjunkturalnem valovanju gospodarstva »krizo«.

Cene še naraščajo

Indeksi cen v decembru.

Oddelek za gospodarske študije pri Narodni banki je pravkar objavil indeks cen v veletrgovini za mesec december 1932. Iz podatkov posnemamo, da je v posameznih skupinah znašel indeks (podlaga so cene v letu 1926. kot 100):

	dec.	nov.	dec.
1931	1932	1932	
rastlinski proizvodi	70.6	59.7	61.6
živalski proizvodi	58.6	60.2	57.3
mineralni proizvodi	73.4	76.8	76.8
industrijski proizvodi	68.5	67.6	68.1
skupni indeks	67.2	61.7	61.8
izvozni proizvodi	66.6	56.9	57.9
uvozni proizvodi	65.1	73.1	73.7

Iz tega bi se dalo sklepati, da se je dviganje cen ustavilo, kar pa je deloma slučaj. Pri industrijskih in uvoznih proizvodih vidimo še nadalje tendenco k naraščanju, dočim so domači proizvodi ostali v cenah neizpremenjeni, deloma so celo padli.

Pri rastlinskih proizvodih so narasle cene slivam, marmeladi, pšenici in konoplji, padle pa so cene koruze in fižola. Nadalje so padle najbolj cene živine in proizvodov, tako n. pr. cene prašičev, masti, slanine, volov, govejih in ovčjih kož. Edino cene ovc in zaklane živine so narasle. Med industrijskimi proizvodi so višje cene moke, pločevine in bombažnemu predivu, padle pa so cene železa in otrobov.

Borza

Ljubljana, 10. januarja.

Denar

V današnjem deviznem prometu so narasli tečaji Amsterdam, Londona in Trsta, popustili so tečaji Berlina, Bruslja in Pariza. Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha, Newyorka in Prage.

Na zagrebški borzi je tečaj šiling nadelje narasel na 9.20—9.30 brez zaključkov. Tudi grški boni so narasli na 33—35, zaključenih pa je bilo 60.000 drahov po 31—34.

Ljubljana, Amsterdam 2914.28—2925.65, Berlin 1365.14—1375.94, Bruselj 797.18—801.12, Curih 1108.35—1113.85, London 192.53—194.18, Newyork ček 5734.64—5762.90, Pariz 224.60—225.80, Praga 170.45—171.91, Trst 294.95—296.75.

Promet na zagrebški borzi je znašel brez kompenzacij 51.573 Din.

Curih, Pariz 20.275, London 17.39, Newyork 519.25, Bruselj 71.925, Milan 26.61, Madrid 42.425, Amsterdam 208.80, Berlin 123.375, Dunaj 61.20, Stockholm 94.70, Oslo 89.70, Kopenhagen 90.25, Sofija 3.76, Praga 15.39, Varšava 58.20, Atene 2.75, Carigrad 2.47, Bukarešta 3.085.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca za državne papirje nekoliko slabjša in so tečaji deloma bili nižji kot včeraj. Promet je bil manjši kot včeraj in je znašel na zagrebški borzi: vojna škoda 400 kom., begl. obveznice 50.000 in 7% Blerovo posojilo 5000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 30 delnic Trboveljske.

Ljubljana, 7% inv. pos. 44—46, vojna škoda 226 den., 8% Bler. pos. 39—41, 7% Bler. pos. 37—39, Narodna banka 3.500 bl. Trboveljska 175 bl.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 44—48, vojna škoda 228—230 (226—230), 12. 203—207 (205), 3. 198—205, 6% begl. obv. 33—35, 8% Bler. pos. 39—42, 50, 7% Bler. pos. 37—38, 50 (37.39). — Indu-

strijske delnice: Narodna banka 3500 den., Priv. agr. banka 216—225, Nar. šum. 20—30, Guttman 50 den., Drava 250 den., Sečera Osjek 175 bl., Osj. ljev. 250 den., Impex 50 den., Isis 30 bl., Ragusa 200 bl., Trboveljska 165—180 (170).

Belgrad, Priv. agrarna banka 218—222 (220), agrarni zaklj. 27, vojna škoda 220—224 (225), 2. 203—205 (205, 208), 6% begl. obv. 33.50—33.75 (33, 32), 7% pos. DHB 42 den.

Dunaj, Don. sav. jadr. 64.20, Alpine 11.50, Trboveljska 20.25.

Žitni trg

Položaj je na žitnem trgu za pšenico in moko še nadalje zelo čvrst, vendar so cene ostale neizpremenjene.

Chicago, Pšenica: marec 47.75, maj 47.25, julij 48. — Korusa: marec 27, maj 28.5. — Oves: marec 17.50.

Winnipeg, Pšenica januar 46.25, maj 47, julij 48.25.

Živina

Dunajski prašičji sejem, (Poroč. tvrdke Eduard Saborsky & Co., Dunaj.) Priganih je bilo 8001 prašičev in sicer 4680 pršutarjev in 4311 špeharjev, iz Jugoslavije 116 pršutarjev in 2589 špeharjev. Na kontinentalnem trgu pa je bilo 475 pršutarjev in 2853 špeharjev. Cene: špeharji najboljši 1.47—1.50, 1. 1.40—1.45, 11. 1.37—1.39, kmetski 1.25—1.40, najboljši 1.45—1.47, pršutarji 1.35—1.40, najboljši 1.75—1.80. Tendence: špeharji so se podražili za 5—7 grošev, pršutarji pa za 5—8 grošev.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

sporoča žalostno vest, da je dne 9. t. m. umrl mnogoletni član njenega nadzorstvenega sveta, gospod

Janko N. Jeglič

šolski ravnatelj v p., bivši občinski odbornik mesta Ljubljana, mnogoletni blagajnik Županske zveze za Drav. banovino

Nepozabnega pokojnika bomo spremili na njegovi zadnji poti v četrtek, dne 12. januarja ob pol 4. uri popoldne iz doma Ilirska ulica 27.

Ohranimo mu časten spomin!

Ravnateljstvo in nadzorstvo
Vzajemne zavarovalnice
v Ljubljani.

Sinoči je umrl naš zaslužni podpredsednik in odbornik drugih naših organizacij, gospod

Janko Nep. Jeglič

šolski ravnatelj v pokoju in hišni posestnik

Pogreb bo v četrtek 12. januarja ob pol 16 iz njegovega doma Ilirska ulica št. 27 na pokopališče k Sv. Križu.

Neumornemu našemu članu ohranimo časten spomin!

Ljubljana, dne 10. januarja 1933.

PRVO DRUŠTVO HIŠNIH POSESTNIKOV V LJUBLJANI.

Ljudska knjižnica: Iz založništva Jugoslov. knjigarnice v Ljubljani: 29 zvezek: Savinšek, Lj. 700 GOLICE, 30. Din., 31. zvezek: Šteinkewicz: NA POLJU SLAVE, 28. Din., 32. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World), Roman (s slikami), 24. Din., 33. zvezek: Reimihel, ZAGORSKI ZFONOVI, Slavje, NA SINAL, 30. Din., 34. zvezek: Bridges, NA POMOC, 30. Din., 35. zvezek: Brackel, CILIKUSKI OTROK, 28. Din., 36. Din., 37. Din., 38. Din., 39. Din., 40. Din.

P. C. Wren:

Lepi Mihael

»Ali ste vse temeljito preiskali, gospod major?« me je vprašal z očitajočo vljudnostjo.

»Toda, dragi seržant, ali je treba iskati v tako majhnem prostoru po zdravem in veselem vojaku, ki ga človek odpošlje, da bi odprl vrata? Moj Bog, saj ima vendar jezik za zobmi in noge! Mar bi ne bil javil, ako bi bil kje tu?«

»Morda so ga umorili,« je menil seržant.

»Kdo neki ga je — hrošči ali kuščarji?« sem ga zasmejal.

Skomignil je z rameni in z zgovorno kretnjo je pokazal na podčastnika.

»Tega niso umorili hrošči in kuščarji!«

»Seveda ne,« sem odvrnil. »No, bomo stvar že dognali. Najprej pogledam, kaj je na papirju napisano.« Razklenil sem otrople prste in vzeti list, pri katerem je bil umazan in zmečkan ovitek. Naslov je slovel nekako tako:

»Načelniku redarstva v Scotland Yardu in vsem, ki se jih tiče.« In na papirju je bilo napisano: »Priznanje. Važno. Nujno. Prosim za objavo!«

Da preprečim, da morda ne bi obdolžili nedolžnega človeka, s tem odkrito priznavam, da sem bil jaz, edino le jaz tisti, ki je ukradel veliki safir, Blue Water.«

Ta hip je poskočil de Beaujolaisov sopotnik George Lawrence, ki je bil dotlej poslušal precej brezbrizno, in vzkliknil:

»Kaj Kaj mi pripovedujete, de Beaujolais?«

»Aha, dragi George,« se je porogljivo smehljaj Francoz, »sedaj ne zehate več! In kje je ostala vaša sloveča angleška hladnokrvnost?«

George Lawrence je strmel neverno in odprtih ust v svojega prijatelja.

»Saj to je vendar znameniti dragulj lady Brandonove! Kaj za zlodja,« je jecljal Lawrence, ko se je zopet težko sesedel. »Kakšne bajke mi pripovedujete? Mar se vam blede?«

»Povedal sem le, kar je bilo napisanega na papirju. Pokazal vam ga bom tudi, ko bomo na krovu ladje. Imam ga shranjenega med svojimi listinami,« je odvrnil major de Beaujolais.

»Ljubi Bog, človek! Lady Brandon... Ali hočete reči, da je Blue Water ukraden, in da je tat ušel ali kako drugače prišel v tujsko legijo?« je vprašal Lawrence.

»Pripovedujem vam le svoj mali ložljivaj, ki vas je doslej tako dolgočasil,« je odgovoril major.

Ponovno je George Lawrence skočil kvišku. Njegov prijatelj še nikdar ni videl tega sicer tako redkobesednega in hladnega moža tako razburjenega.

»Ne razumem vas, ne razumem te reči. Safir lady Brandonove! Blue Water naše lady Brandon, ki smo ga smeli včasih občudovati? Ukraden!... In vi ste ga našli?«

»Jaz nisem ničesar našel, prijatelj, razen zmečkanega in s krvjo oškropljenega lističa papirja v mrtvečevi roki.«

»In ime lady Brandonove je bilo na njem? To je nemogoče... Sredi Sahare — in vi ste ga našli — in njeno ime na njem!... Človek bi zblaznel!« je viknil.

»Da, dragi George, sedaj boste nekoliko razumeli, kaj sem občutil, ko sem čital tisti s krvjo umazan list. Vendar pa najbrže jaz nisem bil tako presenečen, kakor ste vi sedaj. Kajti mislim, da takrat ni bilo ničesar več, kar bi me bilo moglo še presenetiti.«

Lawrence je zopet sedel. »Oprostite, prosim, ako doslej nisem dovolj pozorno poslušal,« je prosil. »Povejte mi vse, potem bova vse natančno presodila... lady Bran-

don!... Blue Water ukraden! Neverjetno!«

»Ni potrebno, da se opravičujete, dragi prijatelj,« se je smehljajal major. »Ako vas je puščala moja zgodba doslej ravnodušnega in vas včasih nekoliko dolgočasila, je to bila zame tem večja vzpodbuda, da sem kolikor mogoče dolgo zakrival to, kar je za vas najbolj zanimivo. Hotel sem se naslanjati na vašem obrazu, ko začujete ime vaše — se pravi najine — prijateljice v zvezi s temi ne navadnimi dogodki.«

»Vi ste pretkan in prekleto potrpežljiv možakar,« je rekel začuden Lawrence. »Vsaj čast vam, gospod! Vi znate vse lepo pripovedovati v vrstnem redu, kakor se je dogajalo, in ničesar prerano ne izdaste. Moram priznati, da vam je precej podobno, da omenjate Blue Water šele, kadar to zahtevajo dogodki.«

»Da, da!« se je hebetal de Beaujolais, »tu strmi hladnokrvni Britanec, kako se more obvladovati nepotrpežljivi in živahni Francoz! Toda sledi še nekaj boljšega, kmalu boste imeli povod za novo presenečenje.«

»Povejte mi, prosim vas, takoj, dragi prijatelj!... Ali se še vedno plete okrog lady Brandonove?« je polzvedoval Lawrence, ki ga je stvar živo zanimala.

»Posredno, dragi George. Kajti papir je bil podpisan — uganite po kom?« je vprašal Francoz, ko se je sklonil naprej, položil roko na koleno prijatelju ter mu zrl napol miže v oči. In ko ni dobil odgovora, je dejal počasi in preudarno: »Po Mihaelu Gesteu.«

Lawrence je neverno gledal prijatelja.

»Po Mihaelu Gesteu! Nečaku lady Brandonove! Vendar ne boste trdili, da je Mihael Geste ukradel safir in ušel k tujski legiji? Beau Geste! Nemogoče!« je dejal in se naslonil nazaj.

»Nočem reči nič drugega, prijatelj, nego to, da je bil na papirju podpis Mihael Geste.«

